

AKDENİZ'İN DENİZ ORTAMI VE KIYI BÖLGESİNİN KORUNMASI SÖZLEŞMESİ

*Bu Sözleşme, 22 Temmuz 2002 tarih ve 2002/4545 sayılı
Bakanlar Kurulu Kararıyla, 22 Ağustos 2002 tarih ve
24854 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.*

Akit Taraflar,

Akdeniz Alanı deniz ortamının iktisadi, sosyal, sıhhi ve kültürel değerinin bilincinde olarak,

Bugünkü ve gelecek kuşakların menfaati ve yararlanması için bu ortak mirası saklama ve sürdürülebilir şekilde geliştirme sorumluluklarının tamamen farkında olarak,

Kirliliğin deniz ortamına, denizin ekolojik dengesine, kaynaklarına ve meşru kullanımına yönelttiği tehdidi tanıyarak,

Akdeniz Alanı'nın özel hidrografik ve ekolojik özelliklerini ve kirlenmeye karşı özel korunmasızlığını akılda tutarak,

Konuya ilişkin mevcut uluslararası sözleşmelerin, kaydedilen ilerlemelere rağmen, deniz kirliliğinin bütün yönlerini ve kaynaklarını kapsamadığını ve Akdeniz Alanı'nın bütün ihtiyaçlarına cevap vermediğini kaydederek,

İlgili Devletler ve uluslararası kuruluşlar arasında eşgüdümlü ve kapsamlı bir bölgesel yaklaşım çerçevesinde, Akdeniz Alanı deniz ortamının korunması ve iyileştirilmesi için yakın işbirliği ihtiyacını tam olan kavrayarak,

Akdeniz Eylem Planı'nın 1975 yılında kabul edilmesinden bu yana ve evrimi süresince Akdeniz Bölgesi'nde sürdürülebilir kalkınma sürecine katkıda bulunduğunun ve Sözleşme'ye ve Protokollerine ilişkin faaliyetlerin taraflarca uygulanmasında sağlam ve dinamik bir araç teşkil ettiğinin tamamen farkında olarak,

Rio de Janeiro'da 4-14 Haziran 1992 tarihleri arasında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nın sonuçlarını dikkate alarak,

Aynı zamanda, 1985 Cenova Bildirgesi, 1990 Lefkoşa Şartı, Akdeniz Havzası'nda Çevre Konusunda Avrupa-Akdeniz İşbirliğine İlişkin 1992 Kahire Bildirgesi, 1993 Kazablanka Konferansı'nın tavsiye kararları ve Akdeniz'de Sürdürülebilir Kalkınmaya İlişkin 1994 Tunus Bildirgesi'ni gözönünde bulundurarak,

10 Aralık 1982 tarihinde Montego Bay'de imzaya açılan ve Akit Tarafların bir çoğunca imzalanmış bulunan Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin ilgili hükümlerini akılda tutarak aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

Madde 1

COĞRAFİ KAPSAM

1. Bu Sözleşme'nin amaçları çerçevesinde, Akdeniz Alanı, körfezler ve denizler dahil olmak üzere, batıda Cebelitarık Boğazı'nın girişindeki Cape Spartel deniz feneri üzerinden geçen meridyen çizgisi, doğuda Çanakkale Boğazı'nın Mehmetçik ve Kumkale deniz fenerleri arasındaki güney uçları ile sınırlanan Akdeniz denizcilik suları anlamına gelecektir.

2. Sözleşme'nin uygulanması herbir Akit Taraf'ın kendi ülkesi içinde kıyı alanı olarak tanımladığı alanları kapsayacak şekilde genişletilebilir.

3. Sözleşme'ye eklenecek herhangi bir Protokol, özellikle o Protokol'ün uygulandığı coğrafi alanı genişletebilir.

Madde 2 TANIMLAR

Bu Sözleşme'nin amaçları çerçevesinde,

a) "Kirlilik", dolaylı veya dolaysız olarak, insan eliyle, haliçler de dahil olmak üzere deniz ortamına, canlı kaynaklara ve deniz yaşamına zarar vermek, insan sağlığına zarar vermek, balıkçılık ve denizin diğer meşru kullanımları gibi deniz etkinliklerine engel olmak, deniz suyunun kullanım kalitesini bozmak ve kullanım imkanlarını azaltmak gibi zararlı sonuçları olan veya olabilecek maddeler veya enerji sokulması anlamına gelir.

b) "Örgüt", bu Sözleşme'nin 17 nci maddesi uyarınca sekreterlik görevlerini yürütmekle görevlendirilmiş yapı anlamına gelir.

Madde 3 GENEL HÜKÜMLER

1. Akit Taraflar, bu Sözleşme'yi ve ilgi Protokollerini uygularken uluslararası hukuka uygun biçimde davranacaklardır.

2. Akit Taraflar, bu Sözleşme'yle ve Protokollerle uyumlu olmaları ve uluslararası hukuka uygun düşmeleri şartıyla, sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi, çevrenin korunması, Akdeniz Alanı'nda doğal kaynakların muhafazası ve saklanması için bölgesel ve alt bölgesel anlaşmalar da dahil olmak üzere ikili ve çok taraflı anlaşmalar yapabilirler. Bu anlaşmaların örnekleri Örgüt'e iletilecektir. Uygun olduğu ölçüde, Akit Taraflar Akdeniz Alanı'ndaki mevcut örgütler, anlaşmalar ve düzenlemelerden yararlanmalıdırlar.

3. Bu Sözleşme'deki ve Protokollerindeki hiçbir husus herhangi bir Devletin 1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne ilişkin haklarına ve pozisyonlarına halel getirmez.

4. Akit Taraflar, bu Sözleşme'nin ve Protokollerinin hükümlerinin tüm taraf olmayan Devletlerce uygulanmasını teşvik etmek için ilgili uluslararası örgütler aracılığıyla uluslararası hukuka uygun ortak ve bireysel inisiyatifler alacaklardır.

5. Bu Sözleşme'de ve Protokollerinde yer alan hiçbir husus, gayriticari hükümet hizmeti verdikleri sırada, bir Devletin sahip olduğu veya işlettiği savaş gemilerinin veya diğer gemilerin egemen bağımsızlığını etkilemez. Bununla birlikte, her bir Akit Taraf, uluslararası hukuka göre egemen bağımsızlığı bulunan gemi ve uçaklarının bu Protokol'e uygun hareket etmelerini sağlayacaktır.

Madde 4 GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

1. Akit Taraflar, bu Sözleşme'nin ve katılmış oldukları yürürlükteki Protokollerinin hükümlerine uygun olarak Akdeniz Alanı'nın kirliliğini önlemek, azaltmak, bu kirlilikle deniz ortamında mücadele etmek ve mümkün olan en yüksek düzeyde ortadan kaldırmak ve bu Alan'daki deniz ortamını Alan'ın sürdürülebilir kalkınması sürecine katkıda bulunacak şekilde korumak ve iyileştirmek için bireysel veya ortaklaşa tüm uygun önlemleri alacaklardır.

2. Akit Taraflar, Akdeniz Eylem Planı'nı uygulamak için uygun önlemler almayı ve bunun ötesinde, bugünkü ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarını eşitlikçi yaklaşımla karşılayarak kalkınma sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak Akdeniz Alanı deniz ortamının ve doğal kaynaklarının korunması hedefini izleme yükümlülüğünü kabul ederler. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerini uygulamak amacıyla, Akit Taraflar Akdeniz Eylem Planı çerçevesinde kurulmuş olan Akdeniz Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu'nun tavsiyelerini tam anlamıyla hesaba katacaklardır.

3. Akdeniz Alanı'nda çevreyi korumak ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmak için, Akit Taraflar,

a) Olanakları çerçevesinde, ciddi veya geri dönüşümü olmayan zarar tehdidi karşısında tam bilimsel kesinliğin oluşmamasının çevresel bozulmayı önlemek için maliyet-etkin önlemlerin ertelenmesine bir neden olarak gösterilmemesini sağlayan tedbirlik ilkesini uygulayacaklardır;

b) Kamu yararına gereken dikkati göstererek kirlilik önleme, kontrol ve azaltma önlemlerinin masraflarının kirleten tarafından karşılanmasını sağlayan kirleten öder ilkesini uygulayacaklardır;

c) Deniz ortamı üzerinde önemli olumsuz etkiye yol açma ihtimali olan ve yetkin ulusal bir merciin yetkisine tabi olan önerilmiş etkinlikler için çevresel etki değerlendirmesi yapma yükümlülüğünü kabul edeceklerdir;

d) Diğer Devletlerin deniz ortamları veya ulusal yargı yetkisi sınırları ötesindeki alanlar üzerinde önemli olumsuz etkisi olma ihtimali bulunan kendi yargı yetkileri veya kontrollerine giren etkinliklere ilişkin çevresel etki değerlendirmesi işlemlerinde iki veya daha çok Devlet arasında, bildirim, bilgi değiş tokuşu ve danışma temelinde, işbirliğini destekleyeceklerdir;

e) Ekoloji ve peyzaj açısından ilgi çeken alanların korunmasını ve doğal kaynakların akılcı kullanımını hesaba katarak kıyı bölgelerinin entegre yönetimini desteklemeyi taahhüd edeceklerdir.

4. Sözleşme'yi ve ilgili Protokolleri yerine getirirken, Akit Taraflar,

a) uygun olduğunda, tamamlanmalarıyla ilgili süre sınırları içeren program ve önlemler kabul edeceklerdir;

b) sosyal, ekonomik ve teknolojik şartları gözönünde tutarak, temiz üretim teknolojileri de dahil olmak üzere, çevreye zarar vermeyen teknolojinin uygulanmasını, bu teknolojiye ulaşımı ve bu teknolojinin transferini destekleyecekler ve mevcut tekniklerin en iyilerini ve en iyi çevresel uygulamaları kullanacaklardır.

5. Akit Taraflar bu Sözleşme'nin uygulanması için üzerinde anlaşmaya varılmış önlemler, işlemler ve standartlar öngören Protokollerin hazırlanması ve kabulü için işbirliği yapacaklardır.

6. Akit Taraflar, bunun ötesinde yetkisini kabul ettikleri uluslararası organlar bünyesinde, sürdürülebilir kalkınma programlarının uygulanması, çevrenin ve Akdeniz Alanı'ndaki doğal kaynakların korunması, muhafazası ve rehabilitasyonu ile ilgili önlemleri desteklemeyi taahhüd ederler.

Madde 5

GEMİLERDEN VE UÇAKLARDAN BOŞALTMA VEYA DENİZDE YAKMADAN KAYNAKLANAN KİRLİLİK

Akit Taraflar Akdeniz Alanı'nın gemilerden ve uçaklardan boşaltım veya denizde yakmadan kaynaklanan kirliliğini önlemek, azaltmak ve mümkün olan en üst düzeyde ortadan kaldırmak için tüm uygun önlemleri alacaklardır.

Madde 6
GEMİLERİN YOL AÇTIĞI KİRLİLİK

Akit Taraflar, Akdeniz Alanı'nın gemi atıklarından kaynaklanan kirliliğini önlemek, bu kirlilikle mücadele etmek ve bu kirliliği mümkün olan en üst düzeyde ortadan kaldırmak için ve bu tür kirliliğin kontrolüyle ilgili olarak uluslararası düzeyde genel olarak kabul edilen kuralların bu alanda etkin biçimde uygulanmasını güvence altına almak için, uluslararası hukuka uygun olan tüm önlemleri alacaklardır.

Madde 7
KITA SAHANLIĞININ, DENİZ YATAĞININ VE ALTINDAKİ TOPRAĞIN
İNCELENMESİ VE KULLANILMASINDAN KAYNAKLANAN KİRLİLİK

Akit Taraflar, Akdeniz Alanı'nın kıta sahanlığının, deniz yatağının ve altındaki toprağın incelenmesi ve kullanılmasından kaynaklanan kirliliğini önlemek, azaltmak, bu kirlilikle mücadele etmek ve bu kirliliği mümkün olan en üst düzeyde ortadan kaldırmak için tüm uygun önlemleri alacaklardır.

Madde 8
KARA KÖKENLİ KAYNAKLARIN YOL AÇTIĞI KİRLİLİK

Akit Taraflar, Akdeniz Alanı'nın kirliliğinin önlenmesi, azaltılması, bu kirlilikle mücadele edilmesi ve mümkün olan en üst düzeyde ortadan kaldırılması için ve kara kökenli kaynaklardan gelen toksik, kalıcı ve biyoakümülyasyona eğilimli maddelerin azaltılması ve aşamalı olarak etkisiz kılınması için planlar hazırlanması ve bu planların uygulanması amacıyla tüm

uygun önlemleri alacaklardır. Bu önlemler,

- a) Tarafların ülkeleri içindeki kara kökenli kaynakların yol açtığı ve
 - Denizin içine boşalan kanallarla doğrudan veya kıyıdan atma yoluyla yapılan,
 - Irmaklar, kanallar veya yeraltı su yolları dahil diğer su yolları veya su kaçakları yoluyla dolaylı olarak denize ulaşan kirliliğe;
- b) atmosfer tarafından taşınan kara kökenli kaynakların yol açtığı kirliliğe uygulanacaktır.

Madde 9
KİRLİLİKLE İLGİLİ ACİL DURUMLARA MÜDAHALE EDİLMESİNDE İŞBİRLİĞİ

1. Akit Taraflar, nedenleri ne olursa olsun Akdeniz Alanı'nda kirlilikle ilgili acil durumlara müdahale etmek ve bu durumlardan kaynaklanan zarar azaltmak veya ortadan kaldırmak için gerekli önlemlerin alınmasında işbirliği yapacaklardır.

2. Akdeniz Alanı'nda kirlilikle ilgili herhangi bir acil durumun farkına varan Akit Taraf vakit geçirmeden Örgüt'e ve Örgüt kanalıyla veya doğrudan, bu ivedi durumdan etkilenme olasılığı bulunan diğer Akit Taraflara bilgi verecektir.

Madde 10

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİN ESİRGENMESİ

Akit Taraflar, tek başlarına veya ortaklaşa, bu Sözleşme'nin coğrafi kapsamına giren alandaki biyolojik çeşitliliği, ender rastlanan veya hassas ekosistemleri ve aynı zamanda ender rastlanan, tükenen, tehdit altındaki ya da tehlikeye düşmüş yabancı bitki ve hayvan türlerini ve bunların yaşama ortamlarını korumak ve saklamak amacıyla tüm uygun önlemleri alacaklardır.

Madde 11

TEHLİKELİ ATIKLARIN SINIRÖTESİ HAREKETİNDEN VE BERTARAF EDİLMESİNDEN KAYNAKLANAN KİRLİLİK

Akit Taraflar çevrenin tehlikeli atıkların sınırötesi hareketleri ve bertaraf edilmesinden kaynaklanabilecek kirliliğini önlemek, azaltmak ve mümkün olan en üst düzeyde ortadan kaldırmak ve bu tür sınırötesi hareketleri asgari düzeye indirmek ve mümkünse ortadan kaldırmak için tüm uygun önlemleri alacaklardır.

Madde 12

İZLEME

1. Akit Taraflar yetkisini kabul ettikleri uluslararası organlarla yakın işbirliği halinde, uygun görüldüğü takdirde ikili ve çok taraflı düzeydeki programları da içerecek şekilde, Akdeniz Alanı'nda kirliliğin izlenmesi için tamamlayıcı veya ortak programlar oluşturmaya çalışacaklar ve bu Alan için bir kirlilik izleme sistemi kurulmasını teminen çaba göstereceklerdir.

2. Bu amaçla, Akit Taraflar, ulusal yargı yetki alanlarında kirliliği izlemekten sorumlu yetkili makamları adlandıracaklar ve ulusal yargı yetkisi sınırlarının ötesindeki alanlarda kirliliğin izlenmesi için uygulanması mümkün olabildiği ölçüde uluslararası düzenlemelere katılacaklardır.

3. Akit Taraflar, Sözleşme'ye kirliliğin izlenmesine yönelik ortak usuller ve standartlar oluşturmak için ihtiyaç duyulabilecek eklerin hazırlanması, kabulü ve bunların yerine getirilmesi için işbirliği yapma yükümlülüğünü kabul ederler.

Madde 13

BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK İŞBİRLİĞİ

1. Akit Taraflar bu Sözleşme'nin amaçları bakımından doğrudan veya dolaylı olarak, uygun olduğunda yetkin bölgesel veya diğer uluslararası örgütler aracılığıyla bilim ve teknoloji alanlarında mümkün olduğu kadar fazla işbirliği yapma, veri ve başka bilimsel bilgi alışverişinde bulunma yükümlülüğünü kabul ederler.

2. Akit Taraflar, temiz üretim teknolojileri dahil olmak üzere, çevreye zarar vermeyen teknoloji konusunda araştırma yapılmasını, bu tür teknolojiye ulaşılmasını, bu tür teknolojinin transfer edilebilmesini destekleme ve temiz üretim süreçlerinin formüle edilmesi, kurulması ve uygulanması konusunda işbirliği yapma yükümlülüğünü kabul ederler.

3. Akit Taraflar, Akdeniz Bölgesi'ndeki gelişme yolundaki ülkelerin özel gereksinimlerine öncelik vererek, deniz kirliliğiyle ilgili alanlarda teknik ve mümkün olan diğer yardımın sağlanması için işbirliği yapma yükümlülüğünü kabul ederler.

Madde 14

ÇEVRE MEVZUATI

1. Akit Taraflar Sözleşme'yi ve Protokollerini uygulamak için gereken mevzuatı kabul edeceklerdir.

2. Sekreteryaya, bir Akit Tarafın ricası üzerine, bu Tarafa Sözleşme'ye ve Protokollerine uygun biçimde çevre mevzuatı hazırlamakta yardımcı olabilir.

Madde 15

HALKIN BİLGİSİ VE KATILIMI

1. Akit Taraflar, yetkili makamlarının Sözleşme ve Protokollerinin uygulanması alanında çevrenin durumuna, çevreyi olumsuz etkileyen ya da etkileyebilecek etkinliklere ve önlemlere ve Sözleşme ile Protokollerini uyarınca gerçekleştirilen etkinliklere ya da alınan önlemlere ilişkin bilgilere halkın uygun biçimde erişmesine olanak sağlanmasını güvence altına alacaklardır.

2. Akit Taraflar, halka, uygun olduğu ölçüde, Sözleşme'nin ve Protokollerinin uygulanmasına ilişkin karar verme süreçlerine katılma olanağı verilmesini güvence altına alacaklardır.

3. Bu maddenin 1 inci bendinin hükümleri Akit Tarafların kendi hukuk sistemleri ve bu konuda uygulanabilecek uluslararası kurallar uyarınca, gizlilik, kamu güvenliği veya devam eden bir soruşturma nedeniyle, reddin nedenlerini bildirerek, halka bu tür bilgilere erişme imkanı sağlamayı reddetme hakkına hâlel getirmez.

Madde 16

MÜKELLEFİYET VE TAZMİNAT

Akit Taraflar Akdeniz Alanı'nın deniz ortamının kirliliğinden kaynaklanan zarara ilişkin mükellefiyet ve tazminatın belirlenmesi ile ilgili uygun kuralların ve usullerin hazırlanması ve kabulü konusunda işbirliği yapma yükümlülüğünü kabul ederler.

Madde 17

KURUMSAL DÜZENLEMELER

Akit Taraflar, Birleşmiş Milletler Çevre Programı'nı aşağıdaki sekreterlik hizmetlerini yerine getirmekten sorumlu tayin ederler:

i) 18, 21 ve 22 nci maddelerde öngörülen Akit Taraflar toplantılarının ve konferanslarının hazırlıklarını yapmak ve bunları gerçekleştirmek,

ii) Akit Taraflara 3, 9 ve 26 ncı maddeler uyarınca aldığı raporları ve diğer bilgileri iletmek,

iii) Akit Tarafların bilgi taleplerini ve gönderdikleri bilgileri almak, incelemek ve yanıtlamak;

iv) ortak çıkarlarla veya bölgesel düzeyde gerçekleştirilen etkinliklerle ilgili olmaları halinde sivil toplum kuruluşlarından ve halktan gelen bilgi taleplerini ve bilgileri almak, incelemek ve yanıtlamak; bu durumda Akit Taraflara bilgi vermek;

v) Bu Sözleşme'nin ve Protokollerinin kendisine verdiği görevleri yerine getirmek;

vi) Sözleşme'nin ve Protokollerinin uygulanması konusunda Akit Taraflara düzenli olarak rapor vermek;

vii) Akit Tarafların kendisine verebileceği diğer görevleri yerine getirmek;

viii) Akit Tarafların yetkisini kabul ettiği diğer uluslararası organlarla gerekli eşgüdümü sağlamak ve özellikle sekreterlik görevlerinin etkin biçimde yapılabilmesi için gerekebilecek idari düzenlemeleri yapmak.

Madde 18

AKİT TARAFLARIN TOPLANTILARI

1. Akit Taraflar, iki yılda bir olağan toplantılar ve Örgüt'ün veya en az iki Akit Tarafça desteklenmesi koşuluyla bir Akit Tarafın ricası üzerine gerekli görülen herhangi başka bir zamanda olağandışı toplantılar yapacaklardır.

2. Bu Sözleşme'nin ve Protokollerinin uygulanmasını sürekli olarak gözden geçirmek ve özellikle aşağıdakiler, Akit Taraflar toplantılarının görevi olacaktır:

i) deniz kirliliğinin durumu ve bu kirliliğin Akdeniz Alanı üzerindeki etkileri konusunda Akit Taraflar ve yetkili uluslararası örgütler tarafından düzenlenen envanterleri gözden geçirmek;

ii) 26 ncı madde uyarınca Akit Tarafların sunduğu raporları incelemek;

iii) 23 üncü maddede tesis edilen usule uygun biçimde bu Sözleşme'ye ve Protokollerine getirilecek ekleri kabul etmek, gözden geçirmek ve değiştirmek;

iv) 21 ve 22 nci maddelerin hükümleri uyarınca bu Sözleşme'de veya Protokollerinde yapılacak her türlü değişikliğin veya her türlü yeni protokolün kabulü konusunda tavsiyelerde bulunmak;

v) bu Sözleşme'ye, Protokollerine ve Eklerine ilişkin her türlü hususu incelemek için ihtiyaç duyulan çalışma gruplarını kurmak;

vi) bu Sözleşme'nin ve Protokollerinin amaçlarına ulaşması için ihtiyaç duyulabilecek herhangi bir ilave etkinliği incelemek ve bu etkinliğe girişmek;

vii) Program Bütçe'yi onaylamak.

Madde 19

BÜRO

1. Akit Taraflar Bürosu, Akit Taraflar Toplantılarında seçilen Akit Taraf temsilcilerinden oluşacaktır. Büro üyelerinin seçiminde, Akit Taraflar Toplantıları, adil coğrafi dağılım ilkesine uyacaktır.

2. Büronun görevleri ile işleyişinin dayanacağı kural ve şartlar Akit Taraflar Toplantılarında kabul edilebilecek olan İç Tüzük'te belirtilecektir.

Madde 20
GÖZLEMCİLER

1. Akit Taraflar, toplantılarına ve konferanslarına,
 - a) Sözleşme'nin Akit Tarafı olmayan herhangi bir Devleti;
 - b) etkinlikleri Sözleşme'yle ilintili olan herhangi bir uluslararası hükümetlerarası örgütü veya herhangi bir sivil toplum kuruluşunu; gözlemci olarak kabul etmeye karar verebilirler.
2. Bu gözlemciler toplantılara oy verme hakkına sahip olmaksızın katılabilirler ve Sözleşme'nin hedefleriyle ilintili her türlü bilgi ve rapor sunabilirler.
3. Gözlemcilerin kabulünün ve katılımının şartları Akit Taraflarca kabul edilecek olan İç Tüzük'te belirtilecektir.

Madde 21
YENİ PROTOKOLLERİN KABULÜ

1. Akit Taraflar, diplomatik bir konferansta, 4 üncü maddenin 5 inci bendi uyarınca bu Sözleşme'ye yeni protokoller kabul edebilirler.
2. Yeni protokollerin kabulü için toplanacak bir diplomatik konferans, Örgüt tarafından Akit Tarafların üçte ikisinin talebi üzerine düzenlenecektir.

Madde 22
SÖZLEŞME'NİN VE PROTOKOLLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ

1. Bu Sözleşme'nin Akit Taraflarından herhangi biri Sözleşme'de değişiklik yapılmasını önerebilir. Değişiklikler Örgüt tarafından Akit Tarafların üçte ikisinin talebi üzerine düzenlenen bir diplomatik konferans tarafından kabul edilecektir.
2. Bu Sözleşme'nin Akit Taraflarından herhangi biri herhangi bir Protokol'de değişiklik yapılmasını önerebilir. Bu değişiklikler ilgili Protokol'ün taraflarının üçte ikisinin talebi üzerine Örgüt tarafından düzenlenen bir diplomatik konferans tarafından kabul edilecektir.
3. Sözleşme'ye getirilecek değişiklikler diplomatik konferansta temsil edilen Sözleşme'nin Akit Taraflarının dörtte üç çoğunluğunun oyuyla kabul edilecek ve Saklayıcı tarafından kabul için Sözleşme'nin tüm Akit Taraflarına tevdi edilecektir. Herhangi bir Protokol'e getirilecek değişiklikler diplomatik konferansta temsil edilen bu Protokol'ün Akit Taraflarının dörtte üç çoğunluğunun oyuyla kabul edilecek ve Saklayıcı tarafından kabul için bu Protokol'ün tüm Akit Taraflarına tevdi edilecektir.
4. Değişikliklerin kabulü Saklayıcı'ya yazılı olarak bildirilecektir. Bu maddenin 3 üncü bendi uyarınca kabul edilen değişiklikler, bu değişiklikleri kabul eden Akit Taraflar arasında, duruma göre bu Sözleşme'nin veya ilgili Protokol'ün Akit Taraflarının en az dörtte üçünün kabul bildiriminin Saklayıcı'ya ulaşmasını izleyen otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.
5. Bu Sözleşme'ye veya bir Protokolüne getirilen bir değişikliğin yürürlüğe girmesinin ardından bu Sözleşme'nin veya söz konusu Protokol'ün herhangi bir Akit Tarafı bu belgeye değiştirilmiş haliyle Akit Taraf olacaktır.

Madde 23

EKLER VE EKLERE GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

1. Bu Sözleşme'nin veya herhangi bir Protokolünün Ekleri Sözleşme'nin ve söz konusu Protokol'ün ayrılmaz bir bölümü olacaktır.

2. Herhangi bir Protokol'de aksi öngörülmediği takdirde, tahkimle ilgili Ek'e getirilecek değişiklikler istisnasıyla, bu Sözleşme'nin veya herhangi bir Protokolünün Eklerine getirilecek değişikliklerin kabulü ve yürürlüğe girmesinde aşağıdaki usul uygulanacaktır:

i) herhangi bir Akit Taraf, 18 inci maddede belirtilen toplantılarda bu Sözleşme'nin veya herhangi bir Protokolünün Eklerine değişiklik getirilmesini teklif edebilir.

ii) Bu değişiklikler bahsekonu belgenin Akit Taraflarının dörtte üç çoğunluğunun oylarıyla kabul edilecektir;

iii) Saklayıcı, bu şekilde kabul edilen değişiklikleri vakit geçirmeden Akit Taraflara bildirecektir;

iv) Bu Sözleşme'ye veya herhangi bir Protokolüne getirilen bir değişikliği uygun bulma imkanı olmayan herhangi bir Akit Taraf, ilgili Akit Tarafların değişikliği kabul ederken belirledikleri süre içinde bu durumu Saklayıcı'ya bildirecektir;

v) Saklayıcı, vakit geçirmeden tüm Taraflara bir önceki alt bend uyarınca yapılan bildirim hakkında bilgi verecektir;

vi) Yukarıdaki (iv) sayılı alt bendde değinilen sürenin dolması ile birlikte, Eke getirilen değişiklik bu alt bendin hükümleri uyarınca bildirim yapmamış bulunan bu Sözleşme'nin veya ilgili Protokol'ün tüm Akit Tarafları için geçerli olacaktır.

3. Bu Sözleşme'ye veya herhangi bir Protokolüne yeni bir Ek kabul edilmesi ve bu yeni Ek'in yürürlüğe girmesi, bu Sözleşme'ye veya ilgili Protokol'e bir değişiklik getirilmesi söz konusu olduğunda Ek'in Sözleşme'ye veya ilgili Protokol'e getirilen değişiklikten önce yürürlüğe girmemesi koşuluyla, bu maddenin 2. bendinin hükümleri uyarınca bir Ek'e getirilecek değişikliğin kabulü ve yürürlüğe girmesiyle aynı sürece tabidir.

4. Tahkimle ilgili Ek'e getirilecek değişiklikler bu Sözleşme'ye getirilmiş değişiklik sayılacak ve yukarıdaki 22 nci maddede belirtilen usullere uygun olarak teklif ve kabul edilecektir.

Madde 24

İÇ TÜZÜK VE MALİ KURALLAR

1. Akit Taraflar, 18, 21 ve 22 nci maddelerde öngörülen toplantılar ve konferanslar için bir İç Tüzük kabul edeceklerdir.

2. Akit Taraflar, özellikle Mutemet Fonu'na mali katkılarını belirlemek üzere Örgüt'le istişare ederek mali kurallar kabul edeceklerdir.

Madde 25

OY HAKKININ ÖZEL BİÇİMDE KULLANIMI

Avrupa Ekonomik Topluluğu ve 30 uncu maddede değinilen herhangi bir bölgesel ekonomik gruplaşma, yetki alanları içinde, bu Sözleşme'nin ve Protokollerinden birinin veya birkaçının Akit Tarafı olan üye devletlerin sayısına eşit sayıda oyla oy haklarını kullanacaklardır; Avrupa Ekonomik Topluluğu ve yukarıda belirtilen biçimdeki herhangi bir gruplaşma, üyeleri oy kullandığında kendi oy hakkını, tersi gerçekleştiğinde ise üyeler kendi oy haklarını kullanmayacaklardır.

Madde 26

RAPORLAR

1. Akit Taraflar Örgüt'e aşağıdaki hususlarda rapor vereceklerdir:

a) bu Sözleşme'yi, Protokollerini, toplantıların kabul ettiği tavsiyeleri yerine getirmek için aldıkları hukuki, idari ve diğer önlemler;

b) alt bendinde değinilen önlemlerin etkililiği ve yukarıda belirtilen belgelerin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler.

2. Raporlar, Akit Taraflar Toplantılarının belirleyebileceği biçimde ve aralıklarla sunulacaktır.

Madde 27

UYUM KONTROLÜ

Akit Taraflar toplantıları, 26 ncı maddede değinilen periyodik raporlara ve Akit Taraflarca sunulan tüm diğer raporlara dayanarak bu Sözleşme'ye ve Protokollerine ve aynı zamanda önlemlere ve tavsiyelere uyumu değerlendirecektir. Uygun olduğunda, Sözleşme ve Protokollerine tam uyumu sağlamak, kararları ve tavsiyeleri desteklemek için gerekli adımları tavsiye edecektir.

Madde 28

ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Akit Taraflar arasında bu Sözleşme'nin veya Protokollerinin yorumu veya uygulanması konusunda anlaşmazlık çıkması halinde, anlaşmazlığa müzakereler yoluyla veya seçtikleri herhangi diğer bir barışçı yöntemle çözüm arayacaklardır.

2. İlgili tarafların anlaşmazlıklarını bir önceki bendde sözü edilen yöntemlerle çözememeleri halinde anlaşmazlık ortak anlaşma ile bu Sözleşme'nin A Ek'inde düzenlenen tahkime sunulacaktır.

3. Ancak Akit Taraflar her zaman Ek A hükümlerine uygun olarak tahkim sürecinin uygulanmasını, aynı yükümlülüğü kabul eden başka bir Taraf ile ilgili olarak, kendiliğinden zorunlu ve özel bir anlaşmaya gerek olmaksızın kabul ettiklerini ilan edebilirler. Böyle bir bildirim diğer Taraflara aktaracak olan Saklayıcı'ya yazılı olarak yapılacaktır.

Madde 29

SÖZLEŞME İLE PROTOKOLLERİN İLİŞKİSİ

1. Hiç kimse, Protokollerden en az bir tanesine Akit Taraf olmadan bu Sözleşme'nin Akit Tarafı olamaz. Hiç kimse aynı zamanda bu Sözleşme'ye Akit Taraf olmadan bir Protokolünün Akit Tarafı olamaz.

2. Bu Sözleşme'nin herhangi bir Protokol'ü sadece söz konusu Protokol'ün Akit Taraflarını bağlayacaktır.

3. Herhangi bir Protokol konusunda bu Sözleşme'nin 18, 22 ve 23 üncü maddelerine uygun kararlar sadece ilgili Protokol'ün Taraflarınca alınabilir.

Madde 30

İMZALAMA

Bu Sözleşme, Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına İlişkin Protokol ve Fevkalade Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer

Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Yapılacak Mücadelede İşbirliğine İlişkin Protokol, 2-16 Şubat 1976 tarihlerinde Barselona'da yapılan Akdeniz'in Korunmasına Dair Kıyıdaş Devletler Tam Yetkili Temsilcileri Konferansı'na katılımcı olarak davet edilen tüm Devletlerin ve herhangi bir Protokol'ün hükümlerine göre o Protokol'ü imzalamaya hakkı olan tüm Devletlerin imzasına 16 Şubat 1976 tarihinde Barselona'da, 17 Şubat 1976 ve 16 Şubat 1977 tarihleri arasında Madrid'de açık olacaktır. Aynı tarihlerde Avrupa Ekonomik Topluluğu ve üyelerinden en az biri Akdeniz Alanı'na kıyıdaş Devletlerden olan ve Sözleşme'nin ve bunun yanısıra herhangi bir Protokol'ün kapsadığı alanlarda yetkili bulunan tüm benzer bölgesel ekonomik gruplaşmaların imzasına açık olacaktır.

Madde 31

ONAY, KABUL VE UYGUN BULMA

Bu Sözleşme ve herhangi bir Protokolü onay, kabul ve uygun bulmaya tabi olacaktır. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Saklayıcı görevlerini üstlenecek olan İspanya'ya emanet edilecektir.

Madde 32

KATILMA

1. 17 Şubat 1977'den itibaren bu Sözleşme, Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına İlişkin Protokol ve Fevkalade Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Yapılacak İşbirliğine İlişkin Protokol, 30 uncu maddede değinilen Devletlerin, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun ve herhangi bir gruplaşmanın katılımına açık olacaktır.

2. Sözleşme'nin ve herhangi bir Protokolünün yürürlüğe girmesinden sonra 30 uncu maddede değinilmeyen herhangi bir Devlet söz konusu Protokol'ün Akit Taraflarından dörtte üçünün uygun bulması halinde bu Sözleşme'ye veya herhangi bir Protokol'e katılabilir.

3. Katılım belgeleri Saklayıcı'ya emanet edilecektir.

Madde 33

YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Sözleşme yürürlüğe giren ilk Protokolle aynı tarihte yürürlüğe girecektir.

2. Sözleşme, henüz yürürlüğe girmemiş herhangi başka bir Protokol'ün Akit Tarafı olabilmek için gerekli resmi koşulları yerine getirmiş olan 30 uncu maddede değinilen Devletler, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve tüm diğer bölgesel ekonomik gruplaşmalar açısından da yürürlüğe girecektir.

3. Bu Sözleşme'nin herhangi bir Protokolü eğer söz konusu Protokol başka türlü öngörmüyorsa 30 uncu maddede değinilen taraflarca Protokol'ün onaylandığına, kabul edildiğine, uygun bulunduğu ve Protokol'e katılıma ilişkin en az altı belgenin Saklayıcı'ya ulaştırılmasını takip eden otuzuncu gün yürürlüğe girecektir.

4. Daha sonra, bu Sözleşme ve herhangi bir Protokol, 30 uncu maddede değinilen herhangi bir Devlet, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve herhangi bir bölgesel ekonomik gruplaşma açısından onay, kabul, uygun bulma ve katılım belgelerinin Saklayıcı'ya ulaştırılmasını izleyen 30 uncu günde yürürlüğe girecektir.

Madde 34

ÇEKİLME

1. Bu Sözleşme'nin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren üç yıl içinde herhangi bir zamanda herhangi bir Akit Taraf yazılı bildirim yaparak bu Sözleşme'den çekilebilir.
2. Bu Sözleşme'nin herhangi bir Protokolünde aksi öngörülmediği takdirde, herhangi bir Akit Taraf, o Protokol'ün yürürlüğe giriş tarihinden üç yıl sonra herhangi bir zamanda yazılı çekilme bildiriminde bulunmak yoluyla o Protokol'den çekilebilir.
3. Çekilme, çekilme bildiriminin Saklayıcı tarafından alındığı tarihten 90 gün sonra yürürlüğe girecektir.
4. Bu Sözleşme'den çekilen herhangi bir Akit Taraf, tarafı olduğu herhangi bir Protokol'den de çekilmiş sayılacaktır.
5. Bir Protokol'den çekilmekle artık bu Sözleşme'nin hiçbir Protokolünün Tarafı olmayan Akit Taraf aynı zamanda Sözleşme'den de çekilmiş sayılacaktır.

Madde 35

SAKLAYICI'NIN SORUMLULUKLARI

1. Saklayıcı, Akit Taraflara, 30 uncu maddede değinilen tüm diğer Taraflara ve Örgüt'e aşağıdaki hususlarda bilgi verecektir:
 - i) Bu Sözleşme'nin ve herhangi bir Protokolünün imzalanması ve onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgelerinin 30, 31 ve 32 nci maddeler uyarınca kendisine iletilmesi;
 - ii) Sözleşme'nin ve herhangi bir Protokolünün 33 üncü madde hükümleri uyarınca yürürlüğe gireceği tarih;
 - iii) 34 üncü madde uyarınca yapılan bildirimler ve çekilmeler;
 - iv) Sözleşme veya herhangi bir Protokolüyle ilgili olarak kabul edilen değişiklikler, bu değişikliklerin Akit Taraflarca kabul edilmesi ve 22 nci madde hükümleri uyarınca yürürlüğe giriş tarihleri;
 - v) yeni Eklerin kabulü ve 23 üncü madde uyarınca herhangi bir Ek'e değişiklik getirilmesi;
 - vi) 28 inci maddenin 3 üncü bendinde sözü edilen tahkim işleminin uygulanmasının zorunluluğunu kabul bildirileri.
 2. Bu Sözleşme'nin ve herhangi bir Protokolünün orijinal metinleri Saklayıcı İspanya Hükümeti'ne, onun tarafından onaylanmış nüshaları ise Akit Taraflara, Örgüt'e ve Birleşmiş Milletler Şartı'nın 102 nci maddesi uyarınca tescil ve yayım için Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne gönderilecektir.
- ŞAHADET EDEN ve kendi Hükümetleri tarafından gereğince yetkilendirilmiş olan aşağıda imzası bulunanların huzurunda imzalanmıştır.
- 16 Şubat 1976'da Barselona'da herbiri aynı derecede geçerli olmak üzere Arapça, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde tek nüsha olarak YAPILMIŞTIR.

Ek A

TAHKİM

Madde 1

Anlaşmazlığın tarafları başka şekilde kararlaştırmadıkları takdirde, tahkim işlemleri bu Ek'in hükümleri uyarınca yürütülecektir.

Madde 2

1. Bir Akit Taraf'ın bir diğer Akit Taraf'a Sözleşme'nin 28 inci maddesinin 2 nci ve 3 üncü bendlerinin hükümleri uyarınca rica etmesi üzerine bir tahkim mahkemesi kurulacaktır. Tahkim talebinde özellikle, Sözleşme'nin veya Protokol'ün yorumu veya uygulanması anlaşmazlık yaratan maddeleri olmak üzere başvurunun konusu olan mesele belirtilecektir.

2. Tahkim talebinde bulunan Taraf, Örgüt'e anlaşmazlığın diğer tarafının adını ve kendi görüşüne göre Sözleşme'nin ve Protokollerin yorumu veya uygulanması anlaşmazlık konusu olan maddelerini belirterek, kendisinin bir tahkim mahkemesi kurulmasını rica ettiğini bildirecektir. Örgüt, bu şekilde aldığı bilgiyi Sözleşme'nin tüm Akit Taraflarına iletacaktır.

Madde 3

Tahkim mahkemesi üç üyeden oluşacaktır: Anlaşmazlığın taraflarından herbiri bir hakem atayacak, bu şekilde atanan iki hakem ortak anlaşma ile mahkemenin başkanı olacak üçüncü hakemi belirleyeceklerdir. Bu üçüncü hakem anlaşmazlığın taraflarından birinin vatandaşı, taraflardan birinin ülkesinde mutad ikametgahını kurmuş, bunlardan biri tarafından istihdam edilmekte veya davayla herhangi başka bir görev çerçevesinde daha önce uğraşmış olmayacaktır.

Madde 4

1. Tahkim mahkemesinin başkanı ikinci hakemin atanmasını izleyen iki ay içinde belirlenmemiş ise Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri daha gayretkeş olan tarafın talebi üzerine yeni bir iki aylık süre içinde başkanı belirleyecektir.

2. Anlaşmazlığın taraflarından biri talebi almasının üzerinden geçen iki ay içinde hakem atamazsa, diğer taraf yeni bir iki aylık süre içinde tahkim mahkemesinin başkanını belirlemesi için Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar edebilir. Hakemlik mahkemesi başkanı, belirlendiği zaman, hakem tayin etmemiş olan taraftan bunu iki ay içinde yapmasını talep edecektir. Bu süre sona erdikten sonra, yeni bir iki aylık süre içinde bu atamayı yapması için Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar edecektir.

Madde 5

1. Tahkim mahkemesi uluslararası hukuk kurallarına ve özellikle bu Sözleşme'ye ve ilgili Protokollere göre karar verecektir.

2. Bu Ek'in hükümleri uyarınca kurulmuş olan herhangi bir tahkim mahkemesi kendi iç tüzüğünü oluşturacaktır.

Madde 6

1. Tahkim mahkemesinin gerek usule gerek esasa ilişkin kararları üyelerinin çoğunluğunun oyuyla alınacaktır.

2. Mahkeme davanın unsurlarını tesbit etmek için uygun olan her türlü önlemi alacaktır. Tarafların talebi üzerine, kaçınılmaz olan ihtiyati koruma tedbirleri önerebilir.

3. Bu Ek'in hükümlerine göre kurulmuş iki ya da daha çok tahkim mahkemesine konusu aynı veya benzer olan taleplerde bulunulursa, mahkemeler birbirlerine davanın unsurlarını tesbit etme yolları hakkında bilgi verebilir ve bu bilgilerden en geniş biçimde yararlanabilirler.

4. Anlaşmazlığın tarafları davanın istenen biçimde yürümesi için gerekli olan tüm kolaylıkları sağlayacaklardır.

5. Taraflardan birinin yokluğu veya gıyabı davanın yürümesine engel teşkil etmeyecektir.

Madde 7

1. Tahkim mahkemesinin kararına bir gerekçeler beyanı eşlik edecektir. Karar anlaşmazlığın tarafları açısından nihai ve bağlayıcı olacaktır.

2. Tahkim kararının yorumu ve infazı konusunda taraflar arasında çıkabilecek herhangi bir anlaşmazlık, taraflardan daha gayretkeş olanınca kararı veren mahkemeye veya bu mahkemeye ulaşamıyorsa birincisiyle aynı tutum içinde bu amaçla kurulmuş olan yeni bir tahkim mahkemesine sunulabilir.

Madde 8

Avrupa Ekonomik Topluluğu ve 30 uncu maddede değinilen herhangi bir bölgesel ekonomik gruplaşma, Sözleşme'nin herhangi bir Akit Tarafı gibi, davacı veya davalı olarak tahkim mahkemesinin önüne çıkabilir.